

Quan el conegut novel·lista R. tornava a primera hora del matí a Viena d'una excursió renovadora de tres dies a les muntanyes i va comprar un diari a l'estació, així que va donar un cop d'ull a la data, es va adonar que era el seu aniversari. De seguida li va venir a la memòria que en feia quaranta-un, i aquesta certesa no li va donar fred ni calor. Va fullejar de pressa les pàgines crepitants del diari i va anar cap a casa en taxi. El criat el va informar de dues visites i d'alguna trucada de telèfon durant la seva absència i li va portar el correu acumulat en una safata. Ell va mirar la correspondència amb desgana, va obrir un parell de sobres que li interessaven pel seu remitent; va retirar a un costat una carta que tenia un traç desconegut i semblava massa extensa. Mentrestant, havien portat el te; es va reclinar còmodament a la butaca, va fullejar un cop més el diari i uns quants impresos; després es va encendre un cigar i aleshores va agafar la carta que havia enretirat.

Eren dues dotzenes de pàgines redactades precipitadament amb una lletra femenina, nerviosa i desconeguda, més aviat un manuscrit que una carta. Va palpar una altra vegada el sobre mecànicament per si hi havia quedat oblidada una carta adjunta. Però el sobre estava buit i, com la mateixa carta, tampoc portava adreça remitent o signatura. Que estrany, va pensar, i va tornar a agafar els papers. «A tu, que no m'has conegut mai», hi posava com a capçalera, com a títol. Es va interrompre sorprès: anava dirigida a ell, anava dirigida a una persona imaginada? Tot d'una se li havia despertat la curiositat. I va començar a llegir:

Ahir va morir el meu fill. Tres dies i tres nits he lluitat contra la mort per aquesta vida tendra i fràgil, quaranta hores he estat asseguda al capçal del seu llit, mentre la grip feia tremolar el seu pobre cos que bullia de febre. Li he posat compreses fredes al front ardent, li he agafat les manetes inquietes dia i nit. El tercer vespre he defallit. Els meus ulls ja no podien

més, se m'han tancat sense adonar-me'n. M'he adormit tres o quatre hores a la butaca i mentrestant la mort se l'ha endut. Ara és allà estès, pobra i dolça criatura, en el seu llit de nen, tal com s'ha mort; no més li han tancat els ulls, els seus ulls foscos i intel·ligents, li han plegat les mans damunt la camisa blanca, i quatre espelmes altes flamegen als quatre costats del llit. No goso mirar, no goso moure'm, perquè, amb la tremolor de les flames de les espelmes, les ombres corren per damunt del seu rostre i pels llavis closos, i aleshores és com si els seus trets s'activessin, i em podria semblar que no és mort, que es despertarà altre cop i em dirà alguna cosa ingènua i afectuosa amb la seva veu clara. Però ho sé, és mort, no vull alçar més la vista per no tornar a tenir esperança, per no tornar a tenir una decepció. Ho sé, ho sé, ahir va morir el meu fill... Ara ja només et tinc a tu en aquest món, només a tu, que no saps res de mi, que mentrestant jugues desprevingut o t'encapritxes de coses i de persones. Només a tu, que no m'has conegut mai i a qui jo he estimat sempre.